

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра початкової і професійної освіти

Т. Довженко, І. Небитова, В. Шищенко

**ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА:
ПІДГОТОВКА, ОФОРМЛЕННЯ, ЗАХИСТ**
(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 013 – Початкова освіта)

Навчально-методичний посібник

Харків – 2021

УДК 378.147.091.33-027.22(07)

Рецензенти:

Шпак В.П. – завідувач кафедри початкової освіти, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Ушмарова В.В. – завідувач кафедри початкової і професійної освіти, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри початкової і професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Затверджено Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 11 від 22.11.2021 р.

Автори: Довженко Т., Небитова І., Шищенко В.

Випускна кваліфікаційна робота: підготовка, оформлення, захист : (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 013 – Початкова освіта) : навчально-методичний посібник / за ред. Т.О. Довженко. Харків : ХНПУ. Видавництво МОНОГРАФ, 2021. 46 с.

У навчально-методичному посібнику представлено процедуру підготовки, вимоги до змісту та оформлення випускної кваліфікаційної роботи за спеціальністю 013 – Початкова освіта. У матеріалах наведено методику написання випускної кваліфікаційної роботи, в основу яких покладено вимоги нормативних документів (державних стандартів) щодо оформлення структурних елементів випускної роботи. Навчально-методичний посібник розроблено на основі нормативних документів і «Положення про випускну кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди». Призначено для викладачів закладів вищої освіти та здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Видано за рахунок укладачів

©Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
© Довженко Т., Небитова І., Шищенко В.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (Небитова І.А.)...	6
1.1. Вибір теми випускної кваліфікаційної роботи.....	6
1.2. Етапи написання випускної кваліфікаційної роботи.....	6
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА Й ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (Довженко Т.О.)...	8
2.1. Вимоги до структурних елементів випускної кваліфікаційної роботи.....	8
2.2. Загальні вимоги до оформлення тексту випускної кваліфікаційної роботи.....	15
РОЗДІЛ 3. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (Шищенко В.О.).....	17
3.1. Процедура підготовки випускної кваліфікаційної роботи до захисту.....	17
3.2. Підготовка доповіді та презентації до захисту випускної кваліфікаційної роботи.....	17
3.3. Порядок захисту та оцінювання випускної кваліфікаційної роботи.....	18
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	20
ДОДАТКИ	21

ВСТУП

Випускна кваліфікаційна робота є найважливішою формою самостійної роботи здобувачів вищої освіти, в процесі виконання якої вони набувають умінь і навичок для проведення наукових досліджень.

Організація роботи щодо підготовки та захисту випускних кваліфікаційних робіт має базуватися на основних засадах Концепції розвитку освіти на період 2015-2025 років, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, Професійному стандарті вчителя початкових класів, Концепції нової української школи та інших державних нормативних документів.

В якості загальних рекомендацій щодо структури та оформлення випускної кваліфікаційної роботи для наукових керівників та здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти доцільно використовувати «Положення про випускну кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди».

Випускна кваліфікаційна робота є кінцевим результатом науково-дослідної роботи здобувача вищої освіти в магістратурі. Виконання випускних кваліфікаційних робіт дозволяє оцінити, наскільки здобувач вищої освіти вміє аналізувати, узагальнювати і робити правильні висновки за результатами науково-методичної роботи або обробки експериментальних даних, працювати з літературою та презентувати свою наукову роботу для обговорення. Випускну кваліфікаційну роботу слід виконувати дотримуючись принципу академічної доброчесності.

Теми випускних кваліфікаційних робіт визначаються науковою тематикою кафедри початкової і професійної освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Слід зазначити, що тематика випускних кваліфікаційних робіт повинна бути актуальною, відповідати сучасному рівню і перспективам розвитку педагогічної науки, а також завданням професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Основною метою виконання випускної кваліфікаційної роботи є розвиток мислення, творчих здібностей здобувачів вищої освіти, прищеплення їм навичок самостійної роботи, що пов'язана з пошуком, систематизацією та узагальненням наукової і навчальної літератури. Магістранти набувають умінь аналізувати і критично оцінювати досліджуваний науковий та практичний матеріал, проектувати і здійснювати власні розробки, апробувати результати своєї роботи при вирішенні педагогічних завдань, робити висновки та оцінювати ефективність отриманих результатів.

Написання випускної кваліфікаційної роботи передбачає вирішення наступних завдань:

1. Розширення теоретичних знань магістрантів з питань, що розглядаються в випускній роботі.

2. Залучення магістрантів до науково-дослідної роботи шляхом пошуку, аналізу, узагальнення, а також викладу матеріалів наукової та науково-методичної і періодичної літератури.
3. Розвиток навичок самостійної і практичної роботи з теми випускної роботи.
4. Підвищення наукового рівня за обраною спеціальністю.
5. Упровадження результатів проведеного дослідження у практику початкової освіти.

Написання випускної кваліфікаційної роботи відіграє важливу роль у професійній підготовці майбутнього вчителя початкових класів, бо формує дослідний підхід до оцінки існуючих методик і технологій навчання та виховання молодших школярів, розвиває у магістранта такі особистісні якості, як цілеспрямованість, почуття відповідальності, ініціативність тощо.

Випускна кваліфікаційна робота має бути логічною та послідовною. Стиль викладення матеріалу – науковий. Слід пам'ятати, що матеріал дослідження має бути представлений узагальнено і коротко, без докладного переказу окремих першоджерел. Необхідно підкреслити, що для написання випускної кваліфікаційної роботи виділяють тільки ті аспекти, які представляють інтерес для сучасної педагогічної науки і взаємопов'язані з метою дослідження. Формулювання повинні бути короткими, чіткими і конкретними, аргументація – переконливою.

Рекомендовано використовувати вираз «на думку автора» або висловлювати думку в безособовій формі. Наприклад: «аналіз джерел інформації свідчить про те, що ...»; «На основі теоретичного аналізу можна стверджувати, що ...»; «Проведені нами дослідження вказують на ...» тощо.

У випускній кваліфікаційній роботі необхідно дотримуватися єдності стилю викладення матеріалу, а також має бути забезпечена орфографічна, синтаксична та стилістична грамотність відповідно до норм сучасної української мови.

Рекомендовано, щоб результати випускних кваліфікаційних робіт були опубліковані в наукових збірниках та матеріалах наукових конференцій різного рівня.

РОЗДІЛ 1. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1. Вибір теми випускної кваліфікаційної роботи

Магістрантам надається право вибору теми випускної кваліфікаційної роботи в межах тематики, яка визначається та затверджується кафедрою початкової і професійної освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди (**Додаток А**).

Магістрант може запропонувати власну тему для написання випускної кваліфікаційної роботи, що обов'язково має бути погоджено з науковим керівником заздалегідь. Якщо магістрант у встановлений термін не обрав тему випускної кваліфікаційної роботи, науковий керівник має право визначити її на власний розсуд.

Тематика випускних кваліфікаційних робіт повинна відповідати наступним вимогам:

- відповідність завданням підготовки майбутніх учителів початкових класів у конкретному напрямку;
- актуальність теми дослідження, відповідність сучасному рівню розвитку педагогічної науки і практики;
- залучення здобувачів до дослідницької діяльності та самостійного отримання знань;
- облік різноманітних інтересів магістрантів у досліджуваній галузі.

На період виконання випускної кваліфікаційної роботи за магістрантом закріплюється науковий керівник, який координує та спрямовує діяльність здобувача вищої освіти з проведення дослідження за допомогою індивідуальних консультацій.

Під час проведення консультацій науковий керівник контролює і коригує всі основні види діяльності магістранта:

- збір, обробку і підготовку необхідного матеріалу;
- організацію методичної, експериментальної та дослідницької роботи;
- аналіз і узагальнення матеріалу;
- написання та оформлення випускної кваліфікаційної роботи.

1.2. Етапи написання випускної кваліфікаційної роботи

Під час виконання випускної кваліфікаційної роботи дуже важливими є логіка дослідження та виклад матеріалу, внаслідок чого робота над випускною роботою поділяється на декілька етапів.

Перший етап – організаційний, що полягає в обранні теми, визначенні методологічного апарату дослідження та формуванні спільно з науковим керівником завдань (**Додаток Ж**) і календарного графіку виконання роботи (**Додаток З**). В результаті виконання першого етапу автор формує два

документи: проєкт дослідження і план структури роботи або план викладу, який близький до змісту.

Другий етап – дослідний, що передбачає пошукову діяльність з добору матеріалу за темою дослідження з урахуванням складеного плану та обраних методів і технологій. Робота проводиться на теоретичному і практичному рівнях, результати систематизуються та узагальнюються.

Третій етап – систематизація матеріалів, написання тексту, оформлення випускної роботи та отриманих результатів дослідження.

Наступні етапи пов'язані з підготовкою випускної кваліфікаційної роботи до захисту і процедурою захисту.

Четвертий етап – представлення роботи на кафедрі.

П'ятий етап – захист роботи на засіданні Кваліфікаційної комісії.

Етапи дослідження взаємопов'язані, попередній етап визначає зміст і успішність наступного етапу, тому доцільно виконувати їх у зазначеній послідовності.

Випускна кваліфікаційна робота повинна бути здана в терміни, що встановлюються кафедрою початкової і професійної освіти, згідно з графіком освітнього процесу магістрантів та завданням на кваліфікаційну роботу.

Підготовлена і оформлена відповідно до вимог випускна кваліфікаційна робота подається науковому керівнику для перевірки у встановлені терміни.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА Й ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Вимоги до структурних елементів випускної кваліфікаційної роботи

Випускна кваліфікаційна робота має стандартну структуру та складається з декількох взаємопов'язаних частин тексту: титульного аркуша, анотації та ключових слів, змісту, вступу, основної частини роботи (2-3 розділи), висновків та списку використаних джерел. У кінці роботи можуть бути представлені додатки (якщо є необхідність).

Титульний аркуш вважається першою сторінкою випускної кваліфікаційної роботи, але номер на ньому не ставиться (**Додаток Б**). Титульний аркуш повинен включати найменування закладу освіти, кафедри, повну назву роботи, прізвище, ПІБ автора із зазначенням курсу і спеціальності, ПІБ наукового керівника, його вчений ступінь (звання), ПІБ рецензента, його вчений ступінь (звання), місце і рік написання роботи.

Анотація повинна містити основний зміст та результати дослідження, а також ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у випускній кваліфікаційній роботі), що наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів – 5-7. Анотація має бути написана українською та англійською мовами. Загальний обсяг – до 1 сторінки (кожною мовою) (**Додаток І**).

У **змісті** послідовно вказуються назви структурних елементів роботи (вступ, заголовки розділів і підрозділів, висновки, список використаних джерел, додатки), а також номери сторінок, на яких розміщується початок структурного елементу.

Заголовки у змісті повинні відповідати заголовкам у тексті випускної кваліфікаційна роботи. Останнє слово заголовка в змісті з'єднують пунктиром з відповідним йому номером сторінки, вирівняним по правому краю. Розділи і підрозділи нумеруються арабськими цифрами і відділяються крапкою (**Додаток В**).

Випускна кваліфікаційна робота може складатися з двох-трьох розділів у залежності від цілей конкретного дослідження в рамках дисципліни, що вивчається. Обсяг розділів випускної роботи має бути приблизно однаковим.

Кожен розділ має по два-три підрозділи. Кількість підрозділів визначається особливостями змісту та викладу конкретної теми, але бажано не більше трьох.

Заголовки починаються з великої літери, розташовуються по центру і виділяються напівжирним шрифтом.

Заголовки основних структурних елементів випускної роботи, як в основному тексті, так і в змісті (ВСТУП, РОЗДІЛ 1 (2, 3), ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) слід прописувати великими літерами напівжирним шрифтом.

Перенесення слів, курсив і підкреслення в заголовках роботи не допускаються. Крапка в кінці заголовка не ставиться. Назви підрозділів і текст роботи відокремлюються від назви розділу одним відступом (**Додаток Г**).

Кожен розділ починається з нової сторінки (бажано встановити розрив сторінки). Це стосується й інших основних структурних частин роботи: вступу, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі надається загальна характеристика розглянутої в роботі теми; обґрунтовується актуальність дослідження і основні проблеми для обраної тематики; формулюються об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза і методи дослідження (**Додаток Г**). Обсяг вступу становить 3-5 сторінок.

Вступ необхідно розпочати з обґрунтування актуальності теми випускної роботи.

Актуальність дає відповідь на питання, чому саме зараз необхідно це дослідження та вказує на важливість розглянутого питання в даний час.

Далі слід коротко зупинитися на описі ступеня розробленості теми в науковій літературі та вказати нормативну базу з теми дослідження. Тут необхідно перерахувати назви основних джерел, охарактеризувати сформовані підходи і методи, відзначити й оцінити індивідуальний внесок в розробку проблеми різних науковців. Також слід показати, що залишилося в темі неопрацьованого, щоб було зрозуміло, з якою метою було проведено дане дослідження. Підсумком має стати висновок про те, що обрана тема розкрита недостатньо (або не в тому аспекті, або тема потребує різнобічного підходу до дослідження, або потребує більш ґрунтовного дослідження, або потребує перегляду контексту з урахуванням сучасних реалій тощо) і тому потребує подальшого дослідження.

Мета і завдання дослідження.

Формулювання мети і завдань випускної роботи має бути чітким та коротким.

Мета дослідження – це уявлення про можливий результат дослідження. Кінцевою метою дослідження є встановлення закономірностей, виявлення шляхів, чинників та засобів у досліджуваному процесі.

Доцільно сформулювати одну мету і кілька завдань дослідження (3-5), які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. У педагогічних наукових дослідженнях варіанти мети можуть бути наступними:

- 1) виявити, обґрунтувати та експериментально перевірити умови формування...;
- 2) обґрунтувати зміст, форми, методи і засоби для...;
- 3) розробити методіку формування...;
- 4) визначити і розробити педагогічні засоби для...;
- 5) розробити теоретичну модель...;

Завдання дослідження – це певні дії, виконання яких дозволяє реалізувати мету.

Завдання дослідження повинні відповідати змісту розділів та підрозділів. У завданнях конкретизується мета випускної кваліфікаційної роботи. Наприклад:

Тема дослідження: «Формування лідерських якостей майбутніх учителів початкових класів у системі студентського самоврядування ХНПУ імені Г.С. Сковороди».

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити формування лідерських якостей майбутніх учителів початкових класів у системі студентського самоврядування ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Завдання дослідження:

1. Визначити сутність і структуру лідерських якостей майбутніх учителів початкових класів.

2. Проаналізувати роль студентського самоврядування в процесі формування лідерських якостей майбутніх учителів початкових класів.

3. Теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів початкових класів у системі студентського самоврядування ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

4. Експериментально перевірити педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів початкових класів у системі студентського самоврядування ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

При визначенні мети і завдань дослідження доцільно вживати дієслова: «розкрити», «виявити», «визначити», «встановити», «показати» тощо.

Після формулювання мети і завдань дослідження наступним етапом є побудова гіпотези (за необхідності).

Об'єкт і предмет дослідження.

Під об'єктом дослідження слід розуміти явище (процес), що створює досліджувану автором проблемну ситуацію та існує незалежно від дослідника (широке поняття).

Предмет дослідження – значущі з теоретичної або практичної точки зору властивості, особливості або сторони об'єкта (конкретне поняття).

Наприклад:

Тема дослідження: «Формування лідерських якостей майбутніх учителів початкових класів у системі студентського самоврядування ХНПУ імені Г.С. Сковороди».

Об'єкт дослідження – система студентського самоврядування ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Предмет дослідження – формування лідерських якостей майбутніх учителів початкових класів.

Гіпотеза – це аргументоване припущення про те, як і за рахунок чого можна отримати запланований результат.

З формулювання випливає, що в основі гіпотези лежить припущення, тобто гіпотеза – це знання, що вимагає перевірки та визначає, яким чином дослідник повинен досягти поставленої мети дослідження. Саме це робить гіпотезу головним методологічним інструментом, що організовує весь процес дослідження і визначає його внутрішню логіку.

Наприклад:

Тема дослідження: «Корекція тривожності молодших школярів шляхом покращення взаємин у групі однолітків».

Гіпотеза дослідження: процес корекції тривожності молодших школярів буде ефективним, якщо:

- *включити молодших школярів в комплекс занять, спрямованих на покращення взаємин у групі однолітків;*
- *використовувати такі методи, як лялькотерапія, казкотерапія, проєктивне малювання, музикотерапія, психогімнастика, активна нервово-м'язова релаксація.*

Після визначення гіпотези необхідно вказати методи дослідження.

Методи дослідження – це способи отримання наукової інформації з метою встановлення закономірних зв'язків, залежностей і побудови наукових теорій. Методи дослідження поділяються на:

- теоретичні (аналіз і синтез, ідеалізація й моделювання, індукція та дедукція, узагальнення, класифікація, інтерпретація, моделювання тощо);
- емпіричні (спостереження, опитування, соціометрія, тестування, тощо);
- специфічні (аналіз продуктів діяльності, вивчення досвіду, педагогічний експеримент тощо).

Наприклад:

Тема дослідження: «Корекція тривожності молодших школярів шляхом покращення взаємин у групі однолітків».

Методи дослідження:

1. *Вивчення та аналіз наукової і методичної літератури.*
2. *Спостереження.*
3. *Тестування.*
4. *Психолого-педагогічний експеримент.*
5. *Кількісна і якісна обробка даних.*

Після визначення методів дослідження доцільно вказати апробацію результатів дослідження.

Апробація результатів дослідження – це висвітлення основних результатів дослідження на науково-практичних конференціях та в збірниках наукових статей. Тут треба вказати вихідні дані збірників тез і статей, в яких було надруковано наукові праці з теми дослідження. Наприклад:

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були обговорені на науково-практичній конференції (Небитова І.А. Фахова підготовка майбутніх учителів початкових класів в умовах нової освітньої реформи. «Освіта у констеляціях постсучасності»: Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (5-6 грудня 2017 року.) / Харк. Нац. Пед ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Харків: ХНПУ, 2018. С. 99-101) та опубліковані у збірнику наукових праць (Небитова І.А. Проблема професійного зростання майбутніх вчителів початкових класів. – Педагогіка та психологія : збірник наукових праць / за загальною редакцією : академіка І. Ф. Прокопенка, проф. С. Т. Золотухіної. – Х. : Видавець Рожко С. Г., 2017. – Вип. 56 – 391 с. ISBN 978-966-97496-9-7. С. 266-273).

У кінці вступу необхідно вказати структуру роботи. Наприклад:

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Основна частина випускної кваліфікаційної роботи міститься в розділах, в яких надається:

- 1) огляд літератури та нормативної бази з обраної теми і вибір напряму дослідження;
- 2) виклад загальної концепції і основних методів дослідження;
- 3) опис емпіричної частини і змісту, методики або програми експерименту;
- 4) аналіз і узагальнення результатів дослідження.

Основна частина випускної роботи включає два розділи. В залежності від специфіки проблеми, мети і завдань дослідження в деяких випадках може бути три розділи. Формулювання розділів і підрозділів має бути чітким, коротким і послідовно розкривати зміст випускної роботи. Кожен розділ присвячується вирішенню завдань, сформульованих у вступі, і закінчується абзацом з короткими висновками. Усі розділи та підрозділи повинні бути логічно пов'язані між собою і в сукупності розкривати тему дослідження. Розподіл основного матеріалу випускної роботи за розділами й підрозділами здійснюється автором роботи.

Необхідно уникати логічних помилок (наприклад, однакову назву випускної роботи і одного з підрозділів).

Перший розділ має загально-теоретичний характер і є результатом роботи магістранта над літературними джерелами. У ньому наведено вітчизняний і зарубіжний досвід, який відповідає меті та завданням випускної роботи. У цій частині роботи магістрант повинен показати вміння критично підходити до розгляду досліджуваної теми, узагальнювати, аналізувати і систематизувати зібраний матеріал, розкривати досліджувану проблему. Перший розділ є теоретичним обґрунтуванням майбутніх розробок, пропозицій і узагальнень, відповідних до проблеми дослідження.

Якщо дослідження має історичний характер, то у розділі слід відзначити такі моменти:

- а) часовий чинник (досліджувані явища, процеси стосуються певної епохи, що зумовлює інтеграцію педагогіки й історії);
- б) територіальна належність (об'єкти історико-педагогічного дослідження вивчаються у межах певного регіону, країни тощо).

Якщо дослідження має порівняльний характер, то у роботі доцільно використати такі підходи:

- а) цивілізаційний (освітній процес розглядається з позицій тих чи тих аспектів цивілізації – матеріальних, політичних, культурних, наукових, релігійних тощо);
- б) антропологічний (освітній процес розглядається з позицій людини, її потреб);
- в) синхронний (просторове розгортання освітнього процесу у співвідношенні з іншими цивілізаціями, регіонами) та діахронний (просторове

розгортання освітньо-го процесу у співвідношенні різних культурно-історичних циклів у межах однієї цивілізації).

Перший розділ може містити:

1. визначення та основні поняття, сформульовані на основі аналізу навчальної та наукової літератури;
2. відомості щодо історичних аспектів досліджуваної теми;
3. критичний аналіз навчально-методичної літератури з теми дослідження;
4. основні теоретичні положення і висновки в результаті аналізу джерел інформації;

Другий розділ є логічним продовженням першого, теоретичного розділу. Досліджуючи проблему, автор виходить з обґрунтованих в першому розділі теоретичних положень і використовує методи, які найбільше підходять для дослідження обраної теми випускної роботи. Доцільно описати методiku або програму експерименту. У цьому розділі описується реалізація поставлених завдань у процесі дослідження, характеризуються умови його проведення, використані методики і послідовність їх застосування.

У другому розділі наводяться:

- програма констатувального етапу педагогічного експерименту, що спрямована на отримання первинних емпіричних даних з проблеми дослідження;
- аналіз та інтерпретація отриманих у його ході емпіричних даних;
- програма та хід формульовального етапу педагогічного експерименту з описом та аналізом перебігу процесу впровадження практично-методичних розробок магістранта;
- програма контрольного етапу педагогічного експерименту, що спрямована на отримання емпіричних даних щодо результативності впровадження практично-методичних розробок;
- аналіз та інтерпретація отриманих у його ході емпіричних даних та висновок про підтвердження/не підтвердження гіпотези дослідження.

Під час опису діагностичних методик рекомендовано дотримуватися певної послідовності: точна назва та ПІБ автора оригінального варіанту. Усі відомості по використану запозичену методiku повинні бути підкріплені посиланнями на відповідні літературні джерела.

Також у другому розділі магістрант аналізує та узагальнює отримані результати. Логіка опису результатів повинна відповідати постановці завдань дослідження і підводити до досягнення поставленої мети. Отримані дані піддаються кількісному і якісному аналізу, виявлені зв'язки аналізуються і інтерпретуються. Другий розділ має містити вказівки щодо використаних методів статистичної обробки емпіричних даних. Вибір статистичних методів слід обґрунтувати у відповідності з вирішенням поставлених завдань.

Результати дослідження можуть бути також представленими у вигляді таблиць, ілюстрацій, графіків, схем, діаграм, малюнків тощо.

Другий розділ може містити пропозиції можливих варіантів вирішення проблемних ситуацій, опис заходів і організацію практичних розробок, спрямованих на покращення будь-яких показників. Розділ завершується зазначенням основних методів і способів обробки даних.

У висновках містяться основні підсумки випускної кваліфікаційної роботи та найважливіші результати, до яких прийшов автор у процесі дослідження з урахуванням поставлених завдань (кількість абзаців має дорівнювати кількості поставлених завдань та містити ґрунтовну відповідь на кожне з них). Також, вказується їх практична значущість, можливість впровадження результатів дослідження та подальші перспективи дослідження теми. Обсяг висновків становить 1-2 сторінки (**Додаток Д**).

Список використаних джерел є обов'язковою частиною випускної роботи і показує, наскільки повно магістрант проаналізував наявні відомості з теми дослідження. Будь-яке використання в випускній роботі інформації з різних джерел має супроводжуватися посиланнями. Кількість використаних джерел для випускної роботи повинна становити не менше 50 найменувань.

У тексті роботи ініціали автора, на якого посилається магістрант, повинні стояти перед прізвищем і не відриватися при перенесенні (для цього в програмі Microsoft Word: після ініціалів натиснути [Ctrl + Shift + Пробіл]).

Інформаційні джерела у списку використаних джерел нумеруються і розташовуються в алфавітному порядку. Оформлення списку використаних джерел підпорядковується у відповідності до прикладу оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (**Додаток Е**).

Оформлення посилань здійснюється шляхом приведення номера згідно до списку використаних джерел. Посилання на джерела списку вказують безпосередньо в тексті у квадратних дужках. Спочатку вказується номер цитованого джерела, а потім через кому можуть зазначатися номери сторінок.

Приклади:

Якщо мова йде про книгу одного автора, посилання вказують наступним чином: «*І. Зязюн [18] вважає, що ...*».

Якщо посилаються на певні сторінки літературного джерела або приводиться цитата, то вказується номер джерела і номер сторінки: «*У своїй монографії О. Савченко [11, с. 44] зазначає: «...»*».

Якщо оформляється посилання на кілька робіт одного автора або на роботи декількох авторів, то в дужках вказуються номери цих робіт: «*Ряд авторів [14, 17, 19] вважають...*».

Додатки містяться в кінці випускної кваліфікаційної роботи після списку використаних джерел. Додатки розташовують у порядку посилань на них у тексті документа. Посередині сторінки пишеться великими літерами напівжирним шрифтом слово «ДОДАТКИ», після якого через один пробіл розміщується перший додаток.

Кожен додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням у правому верхньому кутку курсивом слова «Додаток» і букви кирилиці, наприклад,

«Додаток Б» (без крапки після букви). Якщо додаток один, то буква не ставиться. Кожен додаток повинен мати тематичний заголовок, який пишуть напівжирним шрифтом і вирівнюють по центру сторінки. Якщо додаток займає більше однієї сторінки, то на його останній сторінці праворуч зверху пишуть: «Закінчення дод. Б», а на проміжній – «Продовження дод. Б».

Додатки повинні мати спільну з основною частиною документа наскрізну нумерацію сторінок. Зв'язок основного тексту з додатками здійснюється через посилання, які оформляються в круглих дужках за формою: «(див. Додаток А)» або «... представлено в додатку А».

Загальний обсяг випускної кваліфікаційної роботи повинен становити від 60 до 80 сторінок друкованого тексту без урахування додатків.

2.2. Загальні вимоги до оформлення тексту випускної роботи

Кваліфікаційна випускна кваліфікаційна робота виконується державною мовою.

Текст випускної кваліфікаційної роботи повинен бути виконаний із застосуванням комп'ютерних друкуючих і графічних пристроїв на одному боці аркуша формату А4 (210 × 297 мм).

Текст друкується через 1,5 міжрядковий інтервал шрифтом Times New Roman, розміром 14 пунктів.

Сторінки випускної кваліфікаційної роботи повинні мати такі поля: верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 10 мм. Абзацний відступ повинен бути 1,25 см впродовж усього тексту випускної роботи.

Текст у всій роботі повинен мати однакову щільність, контрастність і чіткість; необхідно використовувати тип вирівнювання тексту «по ширині» (по центру розташовуються тільки заголовки, назви таблиць і малюнків), без переносів; пошкодження листів і виправлення не допускаються. Підкреслення назв елементів роботи не допускається. У тексті роботи завжди використовують тільки «кутові лапки».

Розрізняють дефіс і тире. Дефіс використовується для поділу частин складних слів (по-перше, будь-коли). Дефіс ніколи не відділяється пропусками. Від дефіса відрізняється знак тире – розділовий знак, який використовується між підметом і присудком в простому реченні чи між двома частинами складного речення. Тире завжди відділяється пропусками, але не переноситься так, щоб з нього розпочинався новий рядок.

Якщо в тексті зустрічаються перерахування, їх необхідно оформлювати наступним чином. Якщо перерахування складаються з окремих слів або словосполучень, то вони пишуться в рядок і оформлюються за допомогою нумерації арабськими цифрами або латинськими літерами і комами. Якщо перерахування складаються із розгорнутих висловів зі своїми знаками пунктуації, то частини перерахування найчастіше пишуться з нового рядка і відокремлюються один від одного крапкою з комою.

Слід зазначити, що у науковій літературі не прийнято викладати матеріал від першої особи, тому вживання займенників «я», «мені», «на мою думку» не рекомендовано. Доцільно використовувати вирази «з нашого погляду», «на нашу думку».

Текст випускної кваліфікаційної роботи повинен бути ретельно перевірений науковим керівником і не містити орфографічних та граматичних помилок.

РОЗДІЛ 3. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Процедура підготовки випускної кваліфікаційної роботи до захисту

Завершальним етапом у написанні випускної кваліфікаційної роботи є підготовка до її захисту.

Процедура підготовки роботи до захисту передбачає:

- перевірку на академічний плагіат кафедрою початкової і професійної освіти;
- передзахист у форматі постерних презентацій;
- надання рекомендації щодо захисту випускної кваліфікаційної роботи здобувача від кафедри початкової і професійної освіти за два тижні до захисту;
- подання та реєстрацію випускної кваліфікаційної роботи, рецензій (зовнішньої і внутрішньої) (Додаток I, Додаток II) та інших супровідних документів у деканат факультету початкового навчання для Кваліфікаційної комісії за п'ять днів до захисту.

3.2. Підготовка доповіді та презентації до захисту випускної кваліфікаційної роботи

Доповідь на захисті випускної кваліфікаційної роботи передбачає виступ на 5-7 хвилин. Тому для доповіді потрібно відбирати найбільш значущі результати дослідження.

Для доповіді необхідно підготувати мультимедійну презентацію. Презентація випускної роботи може мати таку структуру:

- титульний аркуш (1 слайд);
- мета і завдання роботи (1 слайд);
- об'єкт, предмет і методи дослідження (1 слайд);
- демонстраційний матеріал, що містить найбільш важливу частину доповіді (5-7 слайдів);
- висновок, що містить висновки та рекомендації (1-2 слайда);
- останній слайд, що містить подяку за увагу (1 слайд).

Слайди (окрім титульного) повинні бути пронумеровані. Перший слайд презентації включає інформацію, що розміщена на титульному аркуші випускної роботи.

Бажано, щоб кожен слайд мав заголовок. Недоцільно давати слайдам однакові заголовки. Якщо необхідно назвати кілька слайдів однаково, то слід писати в кінці заголовка (1), (2), (3). У назві заголовків слайдів крапка не ставиться.

Для презентації краще використовувати однаковий формат, стиль і символи у слайдах. Рекомендований розмір шрифту: 28-36 для заголовку і 20-

26 для основного тексту. Для основного тексту краще використовувати шрифти Times New Roman та Arial. Для оформлення заголовків можливий декоративний шрифт. Щодо варіантів оформлення для кращого сприйняття презентації – темний фон і світлий текст, або світлий фон і темні символи.

Під час доповіді необхідно постійно звертатися до презентації, активно використовувати графіки і таблиці, що розміщені на слайдах, для пояснення результатів наукової роботи.

3.3. Порядок захисту та оцінювання випускної кваліфікаційної роботи

Порядок публічного захисту випускної кваліфікаційної роботи включає в себе:

1. Оголошення теми випускної кваліфікаційної роботи, ПІБ здобувача освіти, наукового керівника та надання слова магістранту.
2. Доповідь магістранта.
3. Питання членів Кваліфікаційної комісії до магістранта.
4. Відповіді магістранта на запитання.
5. Оголошення головуєчого Кваліфікаційної комісії про закінчення захисту випускної кваліфікаційної роботи.
6. Закрита дискусія членів Кваліфікаційної комісії і прийняття рішення про оцінку захисту випускної кваліфікаційної роботи.
7. Оголошення результатів захисту випускної кваліфікаційної роботи головуєчим Кваліфікаційної комісії.

До основних критеріїв оцінювання випускної кваліфікаційної роботи, які враховуються Кваліфікаційною комісією, належать:

- компетентності, продемонстровані автором роботи;
- актуальність теми дослідження і обґрунтованість її вибору;
- відповідність формулювань назви, мети, завдань дослідження та їх відповідність змісту роботи;
- самостійність у розкритті теми дослідження, формулювання і обґрунтування власного підходу до вирішення проблеми, наявність власних емпіричних даних;
- логічний і структурований виклад матеріалу, що включає в себе якість вступу і висновку, співвідношення між теоретичними і практичними аспектами дослідження;
- аналіз наявних підходів до дослідження розглянутої проблеми;
- практична значущість роботи, зокрема зв'язок теоретичних положень з практикою, а також наявність обґрунтованих рекомендацій та їх відповідність меті та завданням дослідження;
- дотримання правил оформлення списку використаних джерел та їх актуальність;
- дотримання правил оформлення випускної кваліфікаційної роботи, відсутність у тексті орфографічних і граматичних помилок;

– загальний рівень культури спілкування з аудиторією під час захисту, вміння вести наукову дискусію.

До процедури захисту випускні кваліфікаційні роботи обов'язково перевіряються на плагіат Інститутом інформатизації освіти та підкріплюються сертифікатами. Така система використовується з метою:

– контролю самостійності виконання здобувачами вищої освіти випускної кваліфікаційної роботи;

– контролю за дотриманням здобувачами вищої освіти прав інтелектуальної власності у відповідності до чинного законодавства.

Рішення про оцінку випускної кваліфікаційної роботи ухвалюється на засіданні Кваліфікаційної комісії. При загальній оцінці випускної кваліфікаційної роботи слід враховувати оцінки рецензентів.

Оцінювання випускної кваліфікаційної роботи здійснюється за національною шкалою та за 100 бальною шкалою Університету (Додаток Є), враховуючи наступні критерії:

1. Вагомість отриманих наукових результатів (до 50 балів):

- точність та коректність формулювань наукових положень та висновків;

- наукова новизна та практична значущість;

- актуальність обраної теми наукового дослідження;

- чіткість постановки мети та завдань кваліфікаційної роботи на повнота їх реалізації;

- адекватність обраних методів наукового дослідження;

- обсяг отриманих експериментальних даних та глибина їх інтерпретації;

- дотримання наукового стилю викладу інформації;

- дотримання академічної доброчесності.

2. Якість оформлення випускної кваліфікаційної роботи відповідно до встановлених вимог (до 10 балів).

3. Представлення результатів випускної кваліфікаційної роботи на офіційному захисті (якість доповіді та мультимедійної презентації, відповіді на запитання) (до 30 балів).

Оприлюднення результатів випускної кваліфікаційної роботи (до 10 балів):

- участь у наукових конференціях, конкурсах студентських наукових робіт;

- наявність наукової публікації за результатами випускної кваліфікаційної роботи (в друкованому чи електронному виданні);

- впровадження результатів наукової роботи в практику, наявність актів впровадження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемчук Т. та інші. Методика організації науково-дослідної роботи. К. Форум, 2000. 270 с.
2. Гриньова В. Курсова робота з педагогіки: підготовка, оформлення, захист (для напрямів підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта», 6.010102 «Початкова освіта»). Навчально-методичний посібник. Харків. «Смугаста типографія». 2016. 108 с.
3. Методи порівняльно-педагогічних досліджень. URL: <https://studfile.net/preview/5643714/page:3/>. (дата звернення: 09.10.2021).
4. Опорно-інструктивні матеріали до написання та захисту курсової роботи. Метод. посіб. Н. Стаднік, А. Ключко, А. Лукіяничук, Н. Бодрик. Біла Церква, 2014. 52 с.
5. Пліско Є. Методологія історико-педагогічних досліджень. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2019. С. 179-187. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.32447/22185186.2019.1.18>. (дата звернення: 09.10.2021).
6. Положення про випускню кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Pro_vupyskny_kvaf_lif_roboty.pdf. (дата звернення: 11.09.2021).
7. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». URL: <https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/02/pryklady-oformlennja-bibliohrafichnoho-opysu-zhidno-dstu-8302.pdf>. (дата звернення: 10.08.2021).
8. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556- VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (дата звернення: 10.08.2021).
9. Сидоренко В., Дмитренко П. Основи наукових досліджень. К., 2000. 259 с.
10. Філінюк А., Трембіцький А. Наукова робота студента : методичні рекомендації для студентів і магістрантів усіх спеціальностей і форм навчання. Кам'янець-Подільський. Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2007. 75 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта

2021-2022 н.р.

1. Адаптація дітей з особливими освітніми потребами до навчання в інклюзивному класі Нової української школи.
2. Адаптація першокласників до навчання в НУШ.
3. Арт-педагогіка як засіб розвитку мотивації навчальної діяльності у молодших школярів.
4. Взаємодія вчителя і батьків як чинник успішної навчальної діяльності учнів початкової школи.
5. Взаємодія школи та сім'ї в умовах інклюзивної освіти.
6. LEGO в освітньому процесі початкової школи.
7. STEM-технологій в освітньому просторі Нової української школи.
8. Дидактичні ігри як засіб формування пізнавального інтересу молодших школярів.
9. Казкотерапія в освітньому процесі початкової школи.
10. Кейс-технології в освітньому процесі початкової школи.
11. Медіа технології в початковій школі як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів.
12. Мережеві технології в освітньому процесі початкової школи.
13. Виховання міжетнічної толерантності молодших школярів у освітньому процесі початкової школи.
14. Виховання творчої особистості молодшого школяра засобами методичної системи «Щоденні 5», «Щоденні 3».
15. Виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до людей в освітньому процесі початкової школи.
16. Виховні традиції українського козацтва як засіб формування патріотичних почуттів учнів молодшого шкільного віку.
17. Вплив образотворчого мистецтва на духовний розвиток молодших школярів.
18. Гейміфікація в освітньому процесі як засіб підвищення мотивації молодших школярів до навчання.
19. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія в початковій школі.
20. Етичне виховання молодших школярів засобами хореографічного мистецтва.
21. Інноваційні технології формування первинних навичок читання в учнів початкових класів НУШ.

22. Використання інтерактивних методів навчання в згуртуванні колективу молодших класів.
23. Інтерактивні технології навчання як засіб розвитку творчої особистості молодшого школяра.
24. Інформаційні технології в процесі навчання дітей з особливими освітніми потребами.
25. Інформаційно-комп'ютерні технології навчального процесу як засіб формування пізнавального інтересу учнів початкової школи.
26. Козацькі об'єднання у початковій школі як засіб національно-патріотичного виховання молодших школярів.
27. Навчальна екскурсія як засіб організації позаурочної діяльності в початковій школі.
28. Наступність дошкільної і початкової освіти в умовах Нової української школи.
29. Наступність ігрових форм діяльності в умовах закладів дошкільної освіти та початкової школи.
30. Національно-патріотичне виховання молодших класів в умовах позакласної роботи.
31. Організація роботи молодших школярів з LEGO «Шість цеглинок» в умовах НУШ.
32. Організація самопідготовки молодших школярів у групі подовженого дня.
33. Організація та проведення ранкових зустрічей в умовах НУШ.
34. Особливості використання інтерактивних технологій в початковій школі та їх вплив на успішність дітей у навчанні.
35. Робота вчителя початкових класів з батьками дітей з особливими потребами.
36. Робота вчителя початкових класів з дітьми з особливими освітніми потребами.
37. Робота вчителя початкових класів з асоціальними сім'ями.
38. Оцінювання освітніх досягнень учнів в початковій школі.
39. Педагогічна освіта батьків у сучасному сімейному вихованні.
40. Підготовка і проведення ранкових зустрічей у початковій школі.
41. Реалізація педагогіки партнерства як засобу успішної соціалізації молодших школярів в умовах Нової української школи.
42. Реалізація принципів інтегрованого підходу до навчання молодших школярів.
43. Розвиток навичок soft skills молодших школярів засобами музейної педагогіки.
44. Розвиток пізнавально-творчих здібностей молодших школярів у гуртках з мистецтва.
45. Розвиток творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку на хореографічних заняттях.
46. Розвиток творчих умінь учнів початкових класів у процесі гурткової роботи.

47. Розвиток творчого потенціалу молодших школярів засобами арт-терапії.
48. Творчий розвиток молодших школярів у театралізованій діяльності.
49. Фізичний розвиток молодших школярів засобами хореографії.
50. Форми взаємодії вчителя з батьками молодших школярів в умовах Нової української школи.
51. Формування «Я-концепції» учнів в умовах освітнього середовища початкової школи.
52. Формування естетичної культури молодших школярів у процесі театралізованої діяльності.
53. Формування здорового способу життя молодших школярів в умовах позакласної роботи.
54. Формування здорового способу життя молодших школярів у процесі навчання.
55. Формування інформаційної культури учнів початкових класів в умовах Нової української школи.
56. Формування комунікативної компетентності молодшого школяра засобом Case-study.
57. Формування критичного мислення в учнів початкових класів.
58. Формування культури поведінки учнів початкових класів в освітньому середовищі початкової школи.
59. Формування культури поведінки учнів початкових класів засобами ігрових ситуацій.
60. Формування логічного мислення в учнів початкових класів.
61. Формування моральних якостей учнів початкової школи у процесі навчання.
62. Формування навичок самостійної роботи в учнів молодшого шкільного віку.
63. Формування пізнавального інтересу учня на інтегрованих уроках в рамках концепції НУШ.
64. «Щоденні 5», «Щоденні 3», як інструмент формування самостійності учнів початкових класів.
65. Формування творчої індивідуальності молодшого школяра.
66. Формування толерантності в учнів початкової школи під час ранкових зустрічей.
67. Формування толерантності учнів початкової школи як засобу профілактики булінгу в умовах освітнього середовища.
68. Формування у молодших школярів відповідального ставлення до навчання.
69. Формування у молодших школярів громадянської компетентності як ключової.
70. Формування у молодших школярів компетентності умій учитися як ключової.
71. Формування у молодших школярів позитивного ставлення до навчання.
72. Формування у молодших школярів полікультурної компетентності на засадах краєзнавства.

73. Формування соціальної компетентності в учнів початкових класів у контексті Нової української школи.
74. Формування фінансової грамотності молодших школярів у освітньому процесі початкової школи
75. Хореографічна підготовка молодших школярів у позашкільних закладах освіти.
76. LEGO-технологія як засіб розвитку критичного мислення учнів початкової школи.
77. Storytelling як засіб розвитку комунікативної компетентності сучасних молодших школярів.
78. Взаємодія школи та сім'ї в сучасних умовах реформування освітньої галузі в Україні.
79. Втілення ідей гуманізму і демократизму в педагогіці партнерства Нової української школи.
80. Гуманно-особистісна технологія Ш. О. Амонашвілі.
81. Європейська система початкової освіти.
82. Літературно-педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського.
83. Підготовка вчителя початкових класів у педагогічній спадщині К. Д. Ушинського.
84. Порівняльний аналіз вітчизняної та зарубіжних систем початкової освіти.
85. Проблема педагогічної освіти батьків у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського.
86. Просвітницька діяльність Х. Д. Алчевської.
87. Просвітницько-педагогічна діяльність викладачів Харківського університету (XIX століття).
88. Системи розвивального навчання зі спрямованістю на розвиток творчих якостей особистості (І.П. Волков, І.П. Іванов, Г.С. Альтшуллер).
89. Становлення та розвиток дитячих громадських організацій (ПЛАСТ, Асоціація гайдів України, козацькі організації, СПОК, КРОКС).
90. Технологія саморозвитку М. Монтесорі.
91. Упровадження ідей В. Сухомлинського у освітній процес НУШ.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**Факультет початкового навчання
Кафедра початкової і професійної освіти**

Освітня програма: Початкова освіта
Спеціальність: 013 – Початкова освіта

**ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра**

(ТЕМА РОБОТИ)

здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти

(прізвище, ім'я по батькові)

Науковий керівник: _____

(прізвище, ім'я по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: _____

(прізвище, ім'я по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Харків – рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. НАЗВА	6
1.1. Назва.....	6
1.2. Назва.....	10
1.3. Назва.....	15
РОЗДІЛ 2. НАЗВА	21
2.1. Назва.....	21
2.2. Назва.....	26
2.3. Назва.....	32
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32
ДОДАТКИ	34

РОЗДІЛ 1. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

1.1. Психолого-педагогічна характеристика молодшого шкільного віку

Молодший шкільний вік не просто період дитинства і один з багатьох етапів розвитку людини. Це надзвичайно важливий період людського життя, черговий її старт і одночасно вершина.

...

ВСТУП

Молодший шкільний вік є найбільш відповідальним етапом шкільного дитинства. Глибокі зміни, що відбуваються в психологічному образі молодшого школяра, свідчать про широкі можливості розвитку дитини на даному віковому етапі. Протягом цього періоду на якісно новому рівні реалізується потенціал розвитку дитини як активного суб'єкта, що пізнає себе та навколишній світ і здобуває власний досвід. Якщо в цьому віці дитина не відчує радості пізнання, не набуде вміння вчитися, не навчиться дружити, чи не знайде впевненість у своїх здібностях і можливостях, зробити це в подальшому буде значно важче. Тому так гостро в останні роки постає проблема створення сприятливих умов для зростання і розвитку молодших школярів.

Одним з факторів, що перешкоджає розвитку дітей, є порушення емоційної сфери – підвищена тривожність, страхи, порушення поведінки тощо. Тривожність як порушення емоційної сфери особистості, є стійким утворенням, що зберігається протягом тривалого часу і свідчить про недостатню пристосованість дитини до певних соціальних ситуацій. Тривожність є серйозним фактором ризику для розвитку багатьох невротичних і психосоматичних відхилень.

Проблема тривожності знайшла відображення в роботах багатьох вчених як у вітчизняній педагогіці та психології (М. Литвак, Р. Немов, А. Петровський, С. Степанов, М. Ярошевський), так і за кордоном: (О. Маурер, Р. Мей, Ч. Спілбергер, Дж. Тейлор, З. Фрейд, Х. Хекхаузен, К. Хорні). З іншого боку, відомо, що за межами оптимальних значень тривога робить негативний вплив на поведінку і діяльність індивіда: В. Зав'ялова, М. Наубург. Хронічне переживання тривоги як неврівноваженого стану і постійна готовність до його актуалізації формують новоутворення особистості – тривожність: Б. Кочубей, Є. Лютова, В. Мухіна, Е. Новікова, М. Чистякова. Доведено, що підвищена тривожність є негативною характеристикою і несприятливо позначається на

життєдіяльності людини. Це зумовлює необхідність створення ефективних методів корекції тривожності в молодшому шкільному віці.

...

Молодший шкільний вік характеризується як складний. У поєднанні з неправильним вихованням, неблагополучними відносинами з оточуючими і фізіологічними якостями, ці особливості можуть стати причиною підвищеної тривожності.

Тема дослідження: «Корекція тривожності молодших школярів шляхом покращення взаємин у групі однолітків».

Об'єкт дослідження: тривожність молодших школярів.

Предмет дослідження: процес подолання тривожності молодших школярів шляхом покращення взаємин у групі однолітків.

Мета дослідження: вивчення ефективності комплексу занять, спрямованого на корекцію тривожності молодших школярів шляхом покращення взаємин у групі однолітків.

Гіпотеза дослідження: процес корекції тривожності молодших школярів буде ефективним, якщо:

- включити молодших школярів в комплекс занять, спрямованих на покращення взаємин у групі однолітків;
- використовувати такі методи, як лялькотерапія, казкотерапія, проєктивне малювання, музикотерапія, психогімнастика, активна нервово-м'язова релаксація.

Завдання дослідження:

1. Теоретично обґрунтувати проблему тривожності молодших школярів.
2. Виявити рівень тривожності молодших школярів.
3. Розробити і реалізувати комплекс занять, спрямований на корекцію тривожності молодших школярів шляхом покращення взаємин у групі однолітків.
4. Проаналізувати і описати результати експериментальної роботи.

Методи дослідження:

1. Вивчення та аналіз наукової і методичної літератури.
2. Спостереження.
3. Тестування.
4. Психолого-педагогічний експеримент.
5. Кількісна і якісна обробка даних.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були обговорені на науково-практичній конференції (*вихідні дані*) та опубліковані у збірнику наукових праць (*вихідні дані*).

Структура випускної роботи: вступ, два розділи, висновки, список використаної літератури, додатки.

ВИСНОВКИ

1. У різні часові періоди проблему формування просторових уявлень досліджували психологи, дидакти та методисти. Механізми оперування зоровими образами у процесі мислення описано у працях Р. Арнхейма, Г. Грегори, В. Зінченка, Р. Хольта. Значний внесок у дослідження означеної проблеми внесли психологи Б. Ананьєв, Т. Бауер, Л. Виготський, Г. Костюк, О. Леонтєв, Ж. Піаже, Л. Рубінштейн, тощо. Психологи, дидакти, методисти, (М. Богданович, М. Волчаста, О. Дубинчук, Я. Жовнір, А. Пишкало) займалися проблемою вивчення геометричного матеріалу у початковій школі та різні аспекти проблеми формування просторових уявлень, розвитку уяви, мислення.

2. Дидактика (від грецьк. didacticas - той, хто повчає і didasko - той, хто вивчає) визначається як розділ педагогіки, що розробляє теорію навчання і освіти. Н. Мойсеюк визначає її як педагогічну теорію навчання, яка дає наукове обґрунтування його змісту, методів і організаційних форм. У визначенні М. Фіцули дидактика - галузь педагогіки, яка розробляє теорію освіти і навчання, виховання у процесі навчання. Зважаючи на те, що сьогодні навчання ідентифікується з поняттям едукатії – цілісного триединого процесу засвоєння інформації, розвитку та виховання особистості (М. Стельмахович, О. Вишневський, В. Бондар, Ю. Руценко), вважаємо за доцільне доповнити останнє визначення до завершеної змістової цілісності цього поняття.

3. Етнодидактика – це складова частина української етнопедагогіки, яка об'єднує в собі педагогічні знання й досвід українського народу в галузі навчання – погляди народу на освіту, на її мету й завдання сукупність вироблених і застосовуваних засобів виховання Народна педагогіка – це емпіричні уявлення та погляди народу на життя, виховання та навчання нових поколінь, а також апробовані народом засоби й шляхи розв'язання основних навчально-виховних завдань. Без знання народної дидактики не можна

усвідомити національної системи виховання, розвивати національну школу, розбудовувати сучасну систему освіти. Етнодидактика створила специфічні виховні засоби, що відповідають періодам розвитку дитини: колискові пісні, завдяки яким дитина вперше прилучається до рідної мови; пестушки, якими супроводять перші рухи дитини; потішки – елементарні словесно-рухові ігри малюка з пальчиками, ручками, ніжками («ладки», «тосі-тосі»...); забавлянки – маленькі віршики, пісеньки, казочки у віршах, сюжет який передає важливий для виховання і цікавий для дитини епізод.

4. Ми розробили експериментальну методику формування просторових уявлень в учнів початкової школи засобами етнодидактики, де за основу взяли провідні засоби української народної дидактики – народну гру та народну іграшку. Іграшка – це спеціальний предмет, призначений для гри та іншого життєвого призначення. У ній в узагальненій формі представлені типові властивості предметів, які забезпечують відтворення відповідних дій з ним. Лялька - узагальнений образ людини, дозволяє дітям відтворити цілий ряд дій: саджати, укладати, переодягати тощо.

Гра є активною формою пізнання навколишньої дійсності, різноманітність її форм уводить дитину у сферу реальних життєвих явищ, завдяки чому вона пізнає якості та властивості предметів, їх призначення, способи використання; засвоює особливості стосунків між людьми, правила і норми поведінки; пізнає саму себе, свої можливості і здібності.

Інтерес дитини до гри поступово вичерпується внаслідок засвоєння знань і умінь. Це спричиняє розвиток сюжету гри, появу нових ролей у ній. Розвиток в учнів пізнавальних інтересів, допитливості у процесі практичної діяльності, прагнення до навчання, до самоосвіти, самовдосконалення є важливим чинником інтелектуального розвитку учнів, чітких осмислених просторових уявлень, уяви, мислення і запорукою високого рівня навчальних досягнень у цілому.

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015
«Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с. 5. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. 3. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с. 4. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 5. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. 2. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т.С. та ін. Київ, 2015. 82 с.

П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В. В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с. 2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М. А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 6. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачєво, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачєво : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. 8. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Безруков В. Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л. Г. Мороз, А. Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А. В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2016. Т. 2. 206 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. 5. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с. 6. Дендрофлора України. В 12 т. Т. 2. Дикорослі та культивовані дерева і кущі. Вип. 1. Покритонасінні / Л.І. Перхоменко. Київ : Наукова думка, 2012. 200 с.

Автореферати дисертацій	1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с. 2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с. 3. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i> . 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 4. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393VI. 5. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2011. № 48-49. Ст. 536. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018). 6. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. <i>Офіційний вісник України</i> . 2018. № 5. С. 430–443. 7. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10. 8. Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. <i>Офіційний вісник України</i> . 2018. № 25. С. 139–141. 9. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i> . 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Співки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.
Патенти	1. Зернозбиральний комбайн: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.

Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Федорченко Б. А., Смотрич В. Н. Радиационное повреждение материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ;
	<p>ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прокопенко И. П. Каталог растений для работ по экодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 3 / уклад.: О. В. Куріпта, відп. за вип. Н. М. Щур; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 60 с. 2. Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).
<p>Аналітичний бібліографічний запис Складова частина видання (глави, розділу, статті)</p> <p>розділовий знак «дві нахиліні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяти шрифтом (наприклад, <i>курсивом</i>).</p>	

Частина видання: книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петренко М. А. Международное право и роль Конституционного Суда Украины // Максим Петренко: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 60річчя проф. М. А. Петренко / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом</i> : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212. 3. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203. 2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335. 3. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. <i>Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Частина довідкового видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. 2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.
	<ol style="list-style-type: none"> 3. Попович Н.І. Початкова освіта // Педагогічна енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формулювання // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Безруков С. А., Хмельов А. А. Дослідження циліндричних оболонки. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки.</i> 3. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. Хорошилова С. А., Малафійк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій.</i> Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр.</i> 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 3. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics.</i> 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.

<p>Електронні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науковопедагогічної системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.
----------------------------------	--

Орієнтовні критерії оцінювання випускної кваліфікаційної роботи

№ з/п	Орієнтовні критерії оцінювання	Кількість балів
1.	<p>Вагомість отриманих наукових результатів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • точність та коректність формулювань наукових положень та висновків; • наукова новизна та практична значущість; • актуальність обраної теми наукового дослідження; • чіткість постановки мети та завдань кваліфікаційної роботи на повнота їх реалізації; • адекватність обраних методів наукового дослідження; • обсяг отриманих експериментальних даних та глибина їх інтерпретації; • дотримання наукового стилю викладу інформації; 	До 50 балів
	Якість оформлення випускної кваліфікаційної роботи відповідно до встановлених вимог.	До 10 балів
2.	Представлення результатів випускної кваліфікаційної роботи на офіційному захисті (якість доповіді та мультимедійної презентації, відповіді на запитання).	До 30 балів
3.	Оприлюднення результатів випускної кваліфікаційної роботи: участь у наукових конференціях, конкурсах студентських наукових робіт; наявність наукової публікації за результатами випускної кваліфікаційної роботи (в друкованому чи електронному виданні); впровадження результатів наукової роботи в практику, наявність актів впровадження.	До 10 балів
	Максимальна оцінка	100 балів

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
Факультет початкового навчання
Кафедра початкової і професійної освіти**

Освітній рівень: другий (магістерський)
Освітня програма: Початкова освіта
Спеціальність: 013 – Початкова освіта

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
проф. В.В. Ушмарова
«___» _____ р.

ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
здобувачу другого (магістерського) рівня вищої освіти

_____ *(прізвище, ім'я по батькові)*

Тема роботи:

Науковий керівник: _____
(прізвище, ім'я по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Строк подання здобувачем роботи _____

Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Відмітна про виконання

Здобувач _____
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Науковий керівник _____
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

ВНУТРІШНЯ РЕЦЕНЗІЯ
про випускну кваліфікаційну роботу
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітньої програми «Початкова освіта»
за спеціальністю «013 – Початкова освіта»

(прізвище, ім'я по батькові)

на тему

(назва теми)

1. Актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи і доцільність її розроблення: _____

2. Зміст дослідження: _____

3. Позитивні сторони випускної кваліфікаційної роботи: _____

4. Зауваження: _____

5. Практична значущість висновків і рекомендацій: _____

6. Рекомендація до захисту: _____

Місце роботи та посада рецензента

Науковий ступінь, вчене звання

(підпис ПІБ)

Місце печатки організації, де працює рецензент

ЗОВНІШНЯ РЕЦЕНЗІЯ
про випускну кваліфікаційну роботу
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітньої програми «Початкова освіта»
за спеціальністю «013 – Початкова освіта»

(прізвище, ім'я по батькові)

на тему

(назва теми)

1. Актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи і доцільність її розроблення: _____

2. Зміст дослідження: _____

3. Позитивні сторони випускної кваліфікаційної роботи: _____

4. Зауваження: _____

5. Практична значущість висновків і рекомендацій: _____

6. Рекомендація до захисту: _____

Місце роботи та посада рецензента

Науковий ступінь, вчене звання

_____ (підпис ПІБ)

Місце печатки організації, де працює рецензент

Тема «Формування здорового способу життя молодших школярів в освітньому процесі початкової школи»

Анотація. Здоров'я – це перша і найважливіша потреба людини, яка визначає її здатність до праці і забезпечує гармонійний розвиток особистості. Воно є найважливішою передумовою до пізнання навколишнього світу, самоствердження і щастя людини. З раннього віку необхідно вести активний спосіб життя, загартовуватися, займатися фізкультурою і спортом, дотримуватися правил особистої гігієни тощо. Саме в молодшому шкільному віці закладається фундамент здоров'я та звички до ведення здорового способу життя. Стандарт нового покоління забезпечує формування знань і норм поведінки, що сприяє збереженню і зміцненню здоров'я, зацікавленого ставлення до власного здоров'я, знання негативних чинників ризику здоров'я тощо.

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі викладено теоретичні основи здорового способу життя, визначено сутність понять «здоров'я» і «здоровий спосіб життя» та виявлено чинники, що впливають на здоров'я людини, розглянуто методи формування ЗСЖ в початкових класах.

У другому розділі представлено результати дослідної роботи з формування основ ЗСЖ у молодших школярів, виявлено проблеми і складено програму «Хочемо бути здоровими» для учнів 3 класу.

У висновках доведено, що для успішного формування здорового способу життя молодших школярів вчитель початкових класів керується такими функціями: навчально-просвітницька (розширення кругозору, формування оздоровчо-гігієнічних знань); наукова (розширення знань про організм людини, його можливості і резерви, шкідливий і корисний вплив навколишнього середовища на організм дитини); виховна (формування особистості дитини як носія здорової культури); соціальна (соціалізація школярів в сучасному середовищі, вміння взаємодіяти в соціумі).

Ключові слова: здоров'я, здоровий спосіб життя, молодші школярі, освітній процес.

Abstract. Health is the first and most important need of a person, which determines his ability to work and ensures the harmonious development of the individual. It is the most important prerequisite for knowledge of the world around us, self-affirmation and human happiness. From an early age it is necessary to lead an active lifestyle, harden, exercise and play sports, follow the rules of personal hygiene and more. It is in the early school years that the foundation of health and habits for leading a healthy lifestyle is laid. The new generation standard provides the formation of knowledge and norms of behavior, which contributes to the preservation and strengthening of health, an interested attitude to their own health, knowledge of negative health risk factors and more.

The final qualifying work consists of an introduction, two sections, conclusions, a list of used sources and appendices.

The first section outlines the theoretical foundations of a healthy lifestyle, defines the essence of the concepts of "health" and "healthy lifestyle" and identifies factors that affect human health, discusses methods of forming HLS in primary school.

The second section presents the results of research work on the formation of the basics of HLS in junior high school students, identified problems and a program "We want to be healthy" for 3rd grade students.

In the conclusions it is proved that for successful formation of a healthy way of life of younger schoolboys the teacher of initial classes is guided by such functions: educational and educational (expansion of outlook, formation of improving and hygienic knowledge); scientific (expansion of knowledge about the human body, its capabilities and reserves, harmful and beneficial effects of the environment on the child's body); educational (formation of the child's personality as a carrier of a healthy culture); social (socialization of schoolchildren in the modern environment, the ability to interact in society).

Key words: health, healthy lifestyle, junior schoolchildren, educational process.

Навчальне видання

**Довженко Тетяна Олексіївна
Небитова Ірина Андріївна
Шищенко Валентина Олексіївна**

**ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА:
ПІДГОТОВКА, ОФОРМЛЕННЯ, ЗАХИСТ
(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 013 – Початкова освіта)**

Навчально-методичний посібник

Відповідальний за випуск: В.О. Шищенко

Комп'ютерна верстка: І.А. Небитова

**Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть
автори**

Друк видавництво **МОНОГРАФ**
ФОП Іванченко І.С.

Пр. Тракторобудівників, 89-а/62, м. Харків, 61135
тел.: +38 (050/093) 40-243-50.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4388 від 15.08.2012 р.
www.monograf.com.ua